

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 26/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä syyskuuta 2002 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 93/2002 vp).

Lakialoite

Valiokunta on käsitellyt hallituksen esityksen yhteydessä seuraavan aloitteen:

— Valiokuntaan 15 päivänä tammikuuta 2003 lähetetty lakialoite (LA 173/2002 vp — Valto Koski /sd) laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain muuttamisesta.

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut hallituksen esityksestä lausunnon (PeVL 51/2002 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Aulis Gerlander, sisäasiainministeriö
- lainsäädäntöneuvos Leena Vettenranta, oikeusministeriö
- apulaispäälikkö Robin Lardot, keskusrikospoliisi
- apulaispäälikkö Kari Rantala, liikkuva poliisi
- lakimies Astrid Geisor-Goman, suojelupoliisi
- ylitarkastaja Reijo Lahtinen, Rajavartiolaitoksen esikunta
- ylitarkastaja Lauri Vuorivirta, tietosuojavaltuutetun toimisto
- professori Timo Konstari.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- liikenne- ja viestintäministeriö
- valtiovarainministeriö
- Tullihallitus.

HALLITUKSEN ESITYS JA LAKIALOITE

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa. Ehdotettu laki korvaisi vuonna 1995 annetun lain poliisin henkilörekistereistä. Uuden lain soveltamisala kattaisi poliisin poliisilaissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisten henkilötieto-

jen automaattisen käsittelyn ja muun henkilötietojen käsittelyn silloin, kun henkilötiedot muodostavat tai niiden on tarkoitus muodostaa henkilörekisteri tai sen osa.

Esityksen lähtökohtana olisi, että myös poliisitoimessa henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin yleistä henkilötietolakia ja viranomaisten

toiminnan julkisuudesta annettua lakia. Näistä poikettaisiin ainoastaan silloin, kun se on poliisitoiminnan tehokkuuden turvaamiseksi välttämätöntä. Poikkeukset koskisivat lähinnä arkaluonteisten tietojen keräämistä ja tallettamista, rekisteröidyn tarkastusoikeutta sekä rekisteritietojen käyttöä ja luovuttamista. Laissa säädettäisiin myös henkilörekisterin perustamisesta, rekisterinpitäjästä, poliisin valtakunnallisten henkilörekisterien tietosisällöstä, vihjeluonteisia tietoja sisältävästä epäiltyjen tietojärjestelmästä, Europol-tietojärjestelmästä ja suojelupoliisin toiminnallisesta tietojärjestelmästä, poliisin henkilörekisterien tietojen säilytysajoista, viranomaisten välisestä teknisen käyttöyhteyden avulla tapahtuvasta henkilörekisteritietojen luovuttamisesta sekä poliisin kansainvälisestä tietojenvaihdosta.

Lakialoite

Lakialoitteessa ehdotetaan yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain muuttamista. Kyseisen lain mukaan vartioimisliike saa teettää vartioimistehtäviä vain sellaisella palveluksessaan olevalla henkilöllä, jonka hyväksyminen vartijaksi on voimassa. Vastaava vaatimus koskee hyväksymistä edellyttäviä turvasuojausteh-

täviä. Hyväksymisten peruuttamistoimenpiteiden kohteeksi joutuneet henkilöt eivät selvitysten mukaan yleensä ilmoita hyväksymisten peruuttamista työnantajille. Siten tilanne käytännössä ei vastaa lain vaatimuksia.

Tilannetta tuleekin muuttaa siten, että vartioimis- ja turvasuojausliike saa tiedon sen palveluksessa olevan vastaavan hoitajan, vartijan tai turvasuojaajan hyväksymisen peruuttamisesta sekä vartija- tai turvasuojaajakortin haltuunotosta. Myös varoituksen antamisesta on tarkoituksenmukaista ilmoittaa vartijan työnantajana toimivalle vartioimis- tai turvasuojausliikkeelle. Ilmoitusvelvollisuutta ei ole niissä käytännössä harvoin esiintyvissä tapauksissa, joissa vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksytty ei toimi minkään vartioimis- tai turvasuojausliikkeen palveluksessa.

Vartioimisliikeluvan peruuttamiseen sekä varoituksen antamiseen liittyvällä sisäasiainministeriölle asetettavalla ilmoitusvelvollisuudella pyritään varmistumaan siitä, että paikallispoliisi saa vartioimisliikkeiden toimipaikkojen kenttävalvonnasta vastaavana viranomaisena tiedon vartioimisliikeluvan mahdollisesta peruuttamisesta ja varoituksen antamisesta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esitys sisältää ehdotuksen poliisin henkilörekistereitä koskevan lainsäädännön kokonaistarkistukseksi. Uudistuksen lähtökohtana on, että yksityisyyden suojan ja avoimuuden toteuttamiseksi poliisitoimessa henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan yleislakina voimassa olevaa henkilötietolakia (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) siltä osin, kuin poliisitoiminnan luonne huomioon ottaen ei tarvita asianmukaisen tehokkuuden turvaamiseksi erityissääntelyä. Säädettyä laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa onkin mainittujen yleislakien säätämisen jälkeen yhteiskuntapoliittisesti poik-

keuksellisen merkittävä henkilötietojen käsittelyä koskeva erityislaki.

Käsiteltävänä olevan esityksen tavoitteena on myös selkiinnyttää voimassa olevaa sääntelyä ja edistää hyvää tietojenkäsittelytapaa poliisin toiminnassa.

Valiokunta toteaa, että henkilörekistereitä koskevaa lainsäädäntöä on arvioitava perustuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn henkilötietojen suojan kannalta. Perustuslakivaliokunta on käytännössään luonnehtinut perustuslain jättävän henkilötietojen suojaa tarkoittavan sääntelyn yksityiskohdat lainsäätäjän harkintaan (esim. PeVL 14/2002 vp). Lainsäätäjän tulee kuitenkin turvata henkilötietojen suoja tavalla,

jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudessa.

Hallintovaliokunta korostaa henkilötietojen sääntelyyn liittyen, että henkilötietojen suojan kannalta tärkeitä sääntelykohteita ovat ainakin rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilötietojen sisältö, niiden sallitut käyttötarkoitukset tietojen luovutettavuus mukaan luettuna sekä tietojen säilytysaika henkilörekistereissä ja rekisteröidyn oikeusturva, minkä lisäksi näiden seikkojen sääntelyn lain tasolla tulee olla kattavaa ja yksityiskohtaista. Lailla säätämisen vaatimus ulottuu myös mahdollisuuteen luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla. Nämä näkökohdat on esillä olevassa esityksessä otettu huomioon varsin hyvin, kun otetaan erityisesti huomioon kyseisen lainvalmistelutehtävän vaativuus.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä tästä mietinnöstä ilmenevin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa

2 §. Poliisiasiain tietojärjestelmä. Lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin perusteella poliisiasiain tietojärjestelmään saadaan tallettaa muun muassa "henkilöä koskevat hänen omaan turvallisuuteensa tai poliisin työturvallisuuteen vaikuttavat tiedot."

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa katsotaan, että asia jää esityksessä perustelemattomuudessaan aivan liian epämääräiseksi. Ehdotusta on välttämätöntä täsmentää, koska se näyttää tekevän mahdolliseksi terveystietojen rekisteröinnin laajasti.

Hallintovaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että lakiehdotuksen 2 §:ssä säädetään poliisiasiain tietojärjestelmän käyttötarkoituksesta (1 momentti) ja tietosisällöstä jaoteltuna tietoryhmittäin (2 ja 3 momentti). Henkilön terveydenti-

laa ja muita arkaluonteisia tietoja koskevasta tietojen käsittelystä puolestaan säädetään lakiehdotuksen 10 §:ssä. Valiokunta toteaa tässä kohdin, että poliisin toimenpiteen kohteena olevan henkilön omasta turvallisuudesta huolehtiminen samoin kuin poliisimiehen työturvallisuus tämän hoitaessa poliisilain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuja virkatehtäviä ovat yhteiskunnan kannaltakin merkittäviä suojeltavia intressejä, sekä viittaa myös jäljempänä 10 §:n kohdalla lausumaansa.

Turvallisuustiedot syntyvät yleensä siten, että poliisi toteaa käytännön tilanteessa esimerkiksi henkilön väkivaltaisen käyttäytymisen. Tiedot liittyvät lähtökohtaisesti johonkin tapahtumaan, kuten poliisitehtävän suorittamiseen, kuulusteluun tai valvontatapahtumaan. Valiokunta katsoo olevan välttämätöntä, että tietojen luotettavuus varmistetaan ennen rekisteriin merkitsemistä. Käytännössä turvallisuuteen liittyvä tieto voi perustua myös henkilön omaan ilmoitukseen (esimerkiksi epilepsia, HIV). Turvallisuustietoja käytetään poliisitehtävää suoritettaessa. Esimerkiksi hälytystehtävää annettaessa poliisipartiolle kerrotaan turvallisuuteen liittyvistä tiedoista, jotta partio voi suunnitella toimintansa siten, ettei turvallisuutta tai oikeusturvaa vaarantavaa tilannetta tehtävän hoitamisen aikana kenellekään syntyisi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan turvallisuustietojen rekisteröinnistä on ollut huomattavaa hyötyä muun muassa henkilövahinkojen välttämiseksi ja virkamiehen väkivaltaisten vastustamisten estämiseksi.

Valiokunta ehdottaa lisäksi 2 §:n 3 momentin 9 kohdassa tuntomerkkejä koskevaan tietoryhmään lisättäväksi vankeinhoitoviranomaisen pakkokeinolain (450/1987) 6 luvun 4 §:n 4 momentin nojalla ottamat henkilötuntomerkit.

Valiokunnan ehdottamassa muodossa 2 §:n 3 momentin 9 kohta kuuluu seuraavasti: "9) rikoksesta epäiltyjen henkilöiden tunnistamiseksi, rikoksen selvittämiseksi ja rikoksenteekijöiden rekisteröimiseksi rikoksesta epäillyistä tai tuomituista henkilöistä pakkokeinolain 6 luvun 4 §:n 1 ja 4 momentissa säädetty henkilötuntomerkit ja mainitun luvun 5 §:ssä säädetty DNA-tunnis-

teet, henkilön videokuvat ja jalkineenjäljet, epäilyn kohteena olevaan rikokseen liittyviä tietoja sekä rekisteröintiä ja henkilön luokitusta koskevia tietoja (*tuntomerkkitiedot*);"

4 §. Epäiltyjen tietojärjestelmä. Epäiltyjen tietojärjestelmään saadaan perustelujen mukaan tallettaa tekoon liittyvinä tietoina myös tietoja rikosten potentiaalisista tai todellisista uhreista. Lakiehdotuksen 4 §:n sisältö ei kuitenkaan sanamuodon perusteella ulotu tähän tarkoitukseen asti.

Hallintovaliokunta toteaa saamansa selvityksen perusteella, että perustelujen maininnalla tiedoista rikosten potentiaalisista tai todellisista uhreista tarkoitetaan sitä, että tietojärjestelmään saataisiin tallettaa tapahtuvaksi tai tapahtuneeksi epäillyn rikollisen teon kuvaukseen liittyvinä tietoina tieto rikoksen kohteesta, johon saattaisi kohteen luonteesta riippuen olennaisena tietona kuulua myös tieto rikoksen uhrista. Tietojärjestelmään ei talletettaisi tätä laajemmin tietoja rikoksen kohdehenkilöistä.

Pykälän perusteluista saattaa saada käsityksen, että henkilötietolain 20 §:n 4 momentti mahdollistaisi yksityisen tahon luovuttavan luottotietoja poliisille (HE s. 27/II). Tähän lainkohta ei kuitenkaan oikeuta.

5 §. Suojelupoliisin toiminnallinen tietojärjestelmä. Valiokunta toteaa, että säännökset suojelupoliisin toiminnallisesta tietojärjestelmästä 5 §:ssä on kirjoitettu asian luonteesta johtuvalla tavalla.

8 §. Henkilörekisterin perustaminen. Hallintovaliokunta ehdottaa 8 §:ää muutettavaksi siten, että 6 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisessa käytössä olevien tilapäisten ja manuaalisesti ylläpidettävien henkilörekisterien perustamisesta ja olennaisesta muuttamisesta on ilmoitettava nykyiseen tapaan tietosuojavaltuutetulle viimeistään kuukautta ennen rekisterin perustamista tai muuttamista. Ilmoitusmenettelyn säilyttämisellä voidaan säädettävän lain tavoitteisiin liittyen edistää hyvää tietojenkäsittelytapaa. Sääntely on perusteltu myös poliisin toiminnan erityisluonne huomioon ottaen.

10 §. Arkaluonteisten tietojen käsittely. Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että 10 § sallii pelkästään arkaluonteisten tietojen keräämisen ja tallettamisen, mutta ei niiden muuta käsittelyä. Nämä toiminnot yksinään eivät muodosta perustetta arkaluonteisten tietojen rekisteröinnille. Niiden muuta käsittelyä tarkoitavasta toimivallasta onkin säädettävä laissa täsmällisesti, sillä henkilötietolaki ei yleislakina luo tällaista toimivaltaa.

Hallintovaliokunta toteaa, että henkilötietolain 3 §:n 2 kohdasta ilmenee henkilötietojen käsittelyn käsite siten, että käsittelyllä tarkoitetaan henkilötietojen keräämistä, tallettamista, järjestämistä, käyttöä, siirtämistä, luovuttamista, säilyttämistä, muuttamista, yhdistämistä, suojaamista, poistamista, tuhoamista sekä muita henkilötietoihin kohdistuvia toimenpiteitä.

Hallintovaliokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta 10 §:n 1 ja 2 momentin muuttamista seuraavasti: "Henkilötietolain 11 §:n 3 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa kerätä ja tallettaa poliisin henkilörekisteriin *ja muutoin käsitellä* silloin, kun ne ovat rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia."

"Henkilötietolain 11 §:n 1, 2 ja 4—6 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa kerätä ja tallettaa poliisin henkilörekisteriin *ja muutoin käsitellä* silloin, kun se on poliisin yksittäisen tehtävän suorittamiseksi välttämätöntä. Pykälän 4 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa lisäksi kerätä ja tallettaa poliisin henkilörekisteriin *ja muutoin käsitellä* silloin, kun se on rekisteröidyn oman turvallisuuden tai poliisin työturvallisuuden varmistamiseksi välttämätöntä."

Henkilötietolain 11 ja 12 §:ssä säädetään arkaluonteisten tietojen käsittelyn rajoituksista. Valiokunta pitää asianmukaisena, että lakiehdotuksen 10 §:n 2 momentin nojalla henkilötietolain 11 §:n 1, 2 ja 4—6 kohdissa tarkoitettujen henkilötietojen kerääminen ja tallettaminen poliisin henkilörekisteriin sekä tietojen muu käsittely on mahdollista ainoastaan silloin, kun se on — nyt säädettävän lain soveltamisala samalla huomioon ottaen — poliisin yksittäisen tehtävän suorittamiseksi välttämätöntä. Henkilön terveydentilaa ja muita henkilötietolain 11 §:n 4

kohdassa tarkoitettuja tietoja saa lakiehdotuksen 10 §:n 2 momentin mukaan lisäksi kerätä ja tallettaa poliisin henkilörekisteriin, kun se on rekisteröidyn oman turvallisuuden tai poliisin työturvallisuuden vuoksi välttämätöntä.

Valiokunta pitää onnistuneena omaksuttua sääntelytekniikkaa, joka henkilön omaan tai poliisin työturvallisuuteen liittyen ulottaa vaikutuksensa 2 §:n 2 momentin ohella 22 §:n 5 momenttiin ja 26 §:n 2 momenttiin. Henkilötietojen käsittelyn "välttämättömyys"-edellytys sisältää myös perustuslakivaliokunnan lausunnossa pohditun "välttömyys"-kriteerin.

Yhteenvetona hallintovaliokunta katsoo, että henkilön omaa turvallisuutta tai poliisin työturvallisuutta koskeva sääntely on asianmukaista säilyttää hallituksen esityksen mukaisessa muodossa lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentissa, 22 §:n 5 momentissa ja 26 §:n 2 momentissa.

12 §. Yksittäiseen tehtävään liittymättömien tietojen käsittely. Pykälä koskee niin sanottujen vihjetietojen käsittelyä. Perusteluissa todetaan, että vihjeleonteisiin tietoihin tulisi liittää mahdollisuuksien mukaan arvio tietojen antajan luotettavuudesta ja tietojen oikeellisuudesta.

Valiokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten, että kyseisiä arvioita koskeva sääntely otetaan 12 §:n uuteen 2 momenttiin seuraavasti: "*Tietoja talletettaessa on niihin mahdollisuuksien mukaan liitettävä arvio tietojen antajan luotettavuudesta ja tietojen oikeellisuudesta.*"

13 §. Poliisin tietojen saanti eräistä rekistereistä. Pykälä sääntelee poliisin tietojensaantioikeutta pykälässä tarkemmin yksilöidyltä viranomaisilta ja eräiltä muilta tahoilta. Lainkohdasta puuttuu kuitenkin säännös, jonka mukaan ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista poliisin on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti. Tällaisen vaatimuksen asettamista on perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan pidettävä tarpeellisena muun muassa siksi, että henkilörekisterin pitäjä voi toimia henkilötietolain 32 §:ään perustuvien velvoitteidensa mukaisesti.

Hallintovaliokunta huomauttaa lakiehdotuksen 1 §:stä ilmenevän, että henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan muun muassa henkilötietolakia ja siten myös sen 32 §:n 1 momentissa tietojen suojaamisesta säädettyä.

Valiokunta ehdottaa kuitenkin tietojen suojaamisen korostamiseksi 13 §:ään lisättäväksi uuden 2 momentin seuraavasti: "*Ennen tietojen luovuttamista poliisille teknisen käyttöyhteyden avulla poliisin on esitettävä selvitys tietojen suojauksesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.*"

14 §. Muiden viranomaisten tietojen luovuttaminen poliisille suoraikäyttöisesti tallettamalla tai konekielisessä muodossa tallettamista varten. Hallintovaliokunta ehdottaa, että vankeinhoitoviranomaisen rangaistuslaitoksessa olevasta henkilöstä ottamat henkilötuntemerkit talletetaan poliisiasian tietojärjestelmän tuntemerkeiksi ja koskevaan tietoryhmään, josta vankeinhoitolaitos voi niitä käyttää sille säädetyn tehtävän hoitamisessa.

Valiokunnan ehdottamassa muodossa 14 §:n 1 momentin 1 kohta kuuluu seuraavasti: "*1) oikeushallinto-, kriminaalihuolto- ja vankeinhoitoviranomaiset sekä oikeusrekisterikeskus etsintäkuuluttamiaan henkilöitä koskevia tietoja sekä vankeinhoitoviranomaiset henkilötuntemerkkitietoja vapauteen kohdistuvaa rangaistusta suorittavista tai suorittaneista henkilöistä; "*

Rajavartiolaitoksesta annetun lain (320/1999) 32 §:n 2 momenttia on muutettu 25 päivänä maaliskuuta 2001 voimaan tulleella lailla (240/2001) siten, että rajavartiolaitoksen rajavalvontarekisteriin voidaan tallettaa myös muita kuin viisumivollisia ulkomaalaisia koskevia tietoja. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 14 §:n 2 kohdasta poistettavaksi sanan "viisumivollisia".

19 §. Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille. Pykälä sääntelee tietojen luovuttamista poliisin henkilörekistereistä muille viranomaisille.

Valiokunta ehdottaa 19 §:n 1 momentin 7 kohdan kirjoittamistavan tarkistamista seuraavasti: "7) ulkoasiainministeriölle ja Suomen edustustoille passin, viisumin taikka oleskelutai työ lupaa koskevien asioiden käsittelyä varten;"

Laki sakon täytäntöönpanosta (672/2002) on tullut voimaan 1 päivänä lokakuuta 2002 (HE 218/2001 vp; LaVM 9/2002 vp). Kyseisen lain 19 §:n mukaan oikeusrekisterikeskus etsintäkuuluttaa maksuvelvollisen, jos vankeudeksi muunnettavissa olevaa sakkoa ei saada ulosottotoimin perittyä hänen omaisuudestaan ja jos hänen olinpaikkansa on tuntematon tai hänen voidaan olettaa pakoilevan perintätoimenpiteitä. Vankeudeksi muunnettavissa olevaa sakkoa koskeva maksuvelvollisen etsintäkuuluttaminen käsittää poliisimieheen kohdistetun poliisin tietojärjestelmään toimitetun kehotuksen periä maksuvelvollisen tavatessaan kyseinen sakko tai haastaa maksuvelvollinen muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin. Maksuvelvollisen kutsuu muuntorangaistukseen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin haastamieslain (505/1986) 1 tai 6 §:ssä mainittu virkamies antamallaan haasteella. Sakon muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin haastamisen voisivat siten tehdä nykyistä useammat virkamiehet.

Edellisessä kappaleessa lausutun perusteella valiokunta ehdottaa, että henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa ehdotetun lain 19 §:n 1 momenttiin lisätään 11 kohta, jonka nojalla poliisi saisi luovuttaa poliisin henkilörekistereistä tietoja, jotka ovat tarpeen muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin haastamiselle oikeutetulle virkamiehelle haastamista varten.

Lisäksi valiokunta ehdottaa edellä 13 §:n kohdalla lausuttuun viitaten sääntelyn täydentämistä siten, että ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän viranomaisen on esitettävä poliisille selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 19 §:ään lisättäväksi uuden 3 momentin seuraavasti: "*Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla on*

tietoja pyytävän esitettävä selvitys tietojen suojauksesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla."

22 §. *Tietojen poistaminen poliisiasiain tietojärjestelmästä.* Lakiehdotuksen 22 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaan poliisiasiain tietojärjestelmän tutkinta- ja virka-avun tiedoista rikosilmoitustiedot poistetaan yhden vuoden kuluttua epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta ja muut tiedot viiden vuoden kuluttua ilmoituksen kirjaamisesta. Jos samassa rikosilmoituksessa on useampia rikoksia, tiedot poistetaan yhden vuoden kuluttua törkeimmän epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta.

Rikoslain 48 luvun ympäristörikosten syyteoikeus vanhenee edellä esitetystä poikkeavalla tavalla, minkä vuoksi rikosilmoituksen eheyden säilyttämiseksi valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 22 §:n 1 momentin 9 kohdassa sanamuodon "törkeimmän epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta" muuttamista muotoon "viimeisimmän epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta".

Lakiehdotuksen 22 §:n 2 momentista ilmenee, että DNA-tietojen poistamisesta säädetään pakkokeinolain 6 luvun 6 §:ssä. Hallituksen esityksessä laiksi esitutkintalain ja pakkokeinolain sekä eräiden näihin liittyvien lakien muuttamisesta (HE 52/2002 vp) ehdotetaan DNA-tunnisteiden poistamista koskevan sääntelyn siirtämistä poliisin henkilörekistereistä annettuun lakiin. Mainittuun hallituksen esitykseen liittyvään lakivaliokunnan mietintöön (LaVM 31/2002 vp) viitaten hallintovaliokunta ehdottaa kyseisen sääntelyn ottamista esillä olevan lakiehdotuksen 22 §:n 2 momenttiin.

Lisäksi valiokunta ehdottaa samalla 22 §:n 4 momentista poistettavaksi viittauksen saman pykälän 2 momenttiin.

Lakiehdotuksen 1 §:n mukaan henkilötietojen käsittelyyn poliisitoimessa sovelletaan henkilötietolakia, ellei tässä laissa toisin säädetä. Henkilötietolain 29 §:n mukaan rekisterinpitäjän on ilman aiheetonta viivytystä poistettava rekisterissä oleva, käsittelyn kannalta tarpeeton, puutteellinen tai vanhentunut henkilötieto. La-

kiehdotuksen 22 §:n 5 momentista ilmenee, että henkilön tietoihin liitettyjen henkilöä koskevien hänen omaan turvallisuuteensa tai poliisin työ- turvallisuuteen liittyvien tietojen säilyttämisen tarpeellisuuden tutkiminen tehdään viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehtävästä merkinnästä. Tietojen poistamista on arvioitava edellä 10 §:n kohdalla käsitellyn "välttämättömyys"-edellytyksen valossa.

24 §. Tietojen poistaminen epäiltyjen tietojärjestelmästä. Tietojen poistaminen 24 §:ssä on kytketty 10 vuoden kulumiseen viimeisen tiedon merkitsemisestä. Valiokunta ehdottaa sääntelyn täsmentämistä "viimeisen tiedon"-käsitteen osalta siten, että kysymys on viimeisen epäiltyä rikosta koskevan tiedon merkitsemisestä.

Valiokunnan ehdottamassa muodossa 24 § kuuluu seuraavasti: "Epäiltyjen tietojärjestelmästä tiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua viimeisen *epäiltyä rikosta koskevan merkinnän tekemisestä*".

26 §. Tietojen poistaminen muista henkilörekistereistä. Valiokunta ehdottaa 26 §:n 1 momentin 2 kohdassa kirjoitusvirheen korjaamista seuraavasti: "2) poliisiyksikön ja useamman kuin yhden poliisiyksikön käyttöön perustetuista henkilörekistereistä kymmenen vuoden kuluttua rekisteröinnin aiheuttaneen teon, toimenpiteen tai tapahtuman merkitsemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn vuoksi *tarpeen (poist.)*; tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä."

Lisäksi valiokunta viittaa 22 §:n 5 momentin kohdalla lausutulla tavalla myös 26 §:n 2 momentin osalta edellä ilmeneviin lakiehdotuksen 10 §:n perusteluihin.

37 §. Tietojen luovuttaminen Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueelle ja Euroopan talousalueelle. Perustuslakivaliokunnan lausunnosta ilmenee, että tietojen luovuttamista poliisin henkilörekistereistä ulkomaille on arvioitava samoista lähtökohdista kuin kotimaassa tapahtuvaa luovuttamista. Lakiehdotuksen 37 ja 40 §:n vain yleisluonteisesti tietojen luovuttamisen taroituksen osoittavissa säännöksissä tietojen luovuttamisen edellytyksenä on, että tiedot ovat "tarpeen" johonkin tarkoitukseen. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan tällaisessa sääntelyssä edellytyksenä kuitenkin tulee olla tietojen "välttämättömyys". Lakiehdotuksen muuttaminen tällä tavoin on edellytys sen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisyksityksessä.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta hallintovaliokunta ehdottaa 37 §:n 1—3 momentissa tietojen "tarpeellisuus"-kriteerin muuttamista "välttämättömyys"-perusteeksi.

Lisäksi hallintovaliokunta ehdottaa — myös ulkomaille luovutettavia tietoja koskevana — 37 §:n loppuun lisättäväksi uuden 7 momentin seuraavasti: "*Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla tietoja pyytävän on esitettävä selvitys tietojen suojauksesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.*"

40 §. Tietojen muu luovuttaminen ulkomaille. Edellä 37 §:n kohdalla lausuttuun viitaten hallintovaliokunta ehdottaa 40 §:n 2 ja 3 momentin muuttamista siten, että tietojen luovuttamiselle asetetaan "välttämättömyyttä" koskeva edellytys hallituksen esityksessä olevan "tarpeellisuusvaatimuksen" sijaan.

Koska lakiehdotuksen 40 § koskee pääosin tietojen luovuttamista Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolelle, hallintovaliokunta kiinnittää perustuslakivaliokunnan tavoin perustuslaista johtuen huomiota siihen, että henkilötietojen luovuttamisen edellytyksenä on, että kolmannessa maassa taataan riittävä tietosuojan taso, sekä siihen, ettei tietojen luovuttaminen ole sallittua, jos niiden käyttämisen vuoksi henkilöä

uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu.

45 §. Tarkastusoikeuden rajoittaminen. Pykälässä säädetään poliisin henkilökisteriin merkittyjen tietojen tarkastusoikeuden rajoituksista. Pykälän 2 momentti koskee tietosuojavaltuutetun oikeutta tarkastaa tietojen lainmukaisuutta. Kyseisen 2 momentin perustelujen mukaan tietojen lainmukaisuuden tarkastamisella ei tarkoitettaisi niiden alkuperäisen hankkimisen lainmukaisuuden tai tarkoituksenmukaisuuden, vaan niiden käsittelyn lainmukaisuuden tarkastamista. Tällä perustelujen maininnalla on saadun selvityksen mukaan tarkoitettu sitä, että esimerkiksi kotietsinnällä saatujen tietojen käsittelyn lainmukaisuutta tarkastaessaan tietosuojavaltuutetun tehtäviin ei kuulu kotietsinnän lainmukaisuuden arvioiminen.

48 §. Tarkemmat säännökset, määräykset ja ohjeet. Pykälä koskee sanamuotonsa mukaan tarkempia säännöksiä ja ohjeita, minkä vuoksi maininta "määräyksistä" ehdotetaan pykälän otsikosta poistettavaksi.

5. Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain muuttamisesta

Lakialoitteeseen LA 173/2002 vp perustuvat muutosehdotukset. Valiokunta ehdottaa, että yksityisistä turvallisuuspalveluista annettuun lakiin (282/2002) lisätään tässä yhteydessä lakialoitteessa LA 173/2002 vp ehdotetut säännökset, joiden perusteella lupaviranomaisen tulee ilmoittaa vastaavaksi hoitajaksi, vartijaksi sekä turvasuojaajaksi hyväksymisen peruuttamisesta ja väliaikaisesta peruuttamisesta sekä vartija- ja turvasuojaajakortin haltuunottamisesta vartioimis- tai turvasuojausliikkeelle, jonka palveluksessa henkilö toimii. Sisäasiainministeriön on myös ilmoitettava vartioimisliikeluvan peruuttamisesta ja väliaikaisesta peruuttamisesta sekä varoituksen antamisesta niille poliisilaitoksille, joiden toimialueella vartioimisliikkeellä on toimipaikkoja.

Yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 16 §:n 1 momentin mukaan vartioimisliike saa teettää vartioimistehtäviä vain sellaisella palveluksessaan olevalla, jonka hyväksyminen vartijaksi on voimassa. Vastaavan kaltainen säännös sisältyy hyväksymistä edellyttävien turvasuojaustehtävien osalta lain 35 §:n 1 momenttiin.

Hyväksymisten peruuttamistoimenpiteiden kohteeksi joutuneet henkilöt eivät saadun selvityksen mukaan yleensä ilmoita hyväksymisten peruuttamisista työnantajille. Lakialoitteeseen sisältyvillä säännöksillä pyritään varmistumaan siitä, että vartioimis- tai turvasuojausliike saa tiedon sen palveluksessa olevan vastaavan hoitajan, vartijan tai turvasuojaajan hyväksymisen peruuttamisesta sekä vartija- tai turvasuojaajakortin haltuunotosta. Myös varoituksen antamisesta on edellä mainittu huomioon ottaen tarkoituksenmukaista ilmoittaa vartijan työnantajana toimivalle vartioimis- tai turvasuojausliikkeelle. Ilmoitusvelvollisuutta ei luonnollisestikaan ole niissä käytännössä harvoin esiintyvissä tapauksissa, joissa vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksytty ei toimi minkään vartioimis- tai turvasuojausliikkeen palveluksessa.

Vartioimisliikeluvan peruuttamiseen liittyvällä sisäasiainministeriölle asetettavalla ilmoitusvelvollisuudella pyritään varmistumaan siitä, että paikallispoliisi saa vartioimisliikkeiden toimipaikkojen kenttävalvonnasta vastaavana viranomaisena tiedon vartioimisliikeluvan mahdollisesta peruuttamisesta ja varoituksen antamisesta. Sisäasiainministeriölle on jo asetettu vastaavan kaltainen ilmoitusvelvollisuus vartioimisliikeluvan myöntämiseen liittyen yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 6 §:ssä.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa lakialoitteen LA 173/2002 vp mukaisesti yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 46, 47, 48, 49 ja 50 §:n loppuun lisättäväksi ilmoitusvelvollisuutta koskevat uudet momentit.

46 §. Vartioimisliikeluvan peruuttaminen. Valiokunta ehdottaa 46 §:ään lisättäväksi uuden 4 momentin seuraavasti: "Sisäasiainministeriön on ilmoitettava vartioimisliikeluvan peruuttami-

sesta ja varoituksen antamisesta niille poliisilaitoksille, joiden toimialueella vartioimisliikkeellä on toimipaikkoja."

47 §. Vastaavaksi hoitajaksi hyväksymisen peruuttaminen. Valiokunta ehdottaa 47 §:ään lisättäväksi uuden 4 momentin seuraavasti: "Sisäasiainministeriön on ilmoitettava vastaavaksi hoitajaksi hyväksymisen peruuttamisesta ja varoituksen antamisesta vartioimisliikkeelle, jonka palveluksessa vastaava hoitaja toimii."

48 §. Vartijaksi ja turvasuojaajaksi hyväksymisen peruuttaminen. Valiokunta ehdottaa 48 §:ään lisättäväksi uuden 4 momentin seuraavasti: "Poliisilaitoksen on ilmoitettava vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksymisen peruuttamisesta ja varoituksen antamisesta vartioimis- tai turvasuojausliikkeelle, jonka palveluksessa vartija tai turvasuojaaja toimii."

49 §. Vartioimisliikeluvan ja vastaavaksi hoitajaksi hyväksymisen väliaikainen peruuttaminen. Valiokunta ehdottaa 49 §:ään lisättäväksi uuden 3 momentin seuraavasti: "Sisäasiainministeriön on ilmoitettava vartioimisliikeluvan väliaikaisesta peruuttamisesta niille poliisilaitoksille, joiden toimialueella vartioimisliikkeellä on toimipaikkoja, sekä vastaavaksi hoitajaksi hyväksymisen väliaikaisesta peruuttamisesta vartioimisliikkeelle, jonka palveluksessa vastaava hoitaja toimii."

50 §. Vartijaksi ja turvasuojaajaksi hyväksymisen väliaikainen peruuttaminen. Valiokunta ehdottaa 50 §:ään lisättäväksi uuden 4 momentin seuraavasti: "Poliisilaitoksen on ilmoitettava vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksymisen väliaikaisesta peruuttamisesta sekä vartija- tai turvasuojaajakortin haltuun ottamisesta vartioimis- tai turvasuojausliikkeelle, jonka palveluksessa vartija tai turvasuojaaja toimii."

6. Laki turvallisuusselvityksistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta (Uusi)

8 §. Turvallisuusselvityksen tekeminen. Turvallisuusselvityksistä annetun lain (177/2002) 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa viitataan poliisin henkilörekistereistä annettuun lakiin (509/1995). Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvän turvallisuusselvityksistä annetun lain 8 §:n 1 momentin 1 kohdan muuttamista seuraavasti: "1) henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (/) tarkoitettuun poliisiasiain tietojärjestelmään, hallintoasiain tietojärjestelmään ja suojelupoliisin toiminnalliseen tietojärjestelmään;"

2.—4. lakiehdotus

Valiokunta ehdottaa, että hallituksen esitykseen sisältyvät 2.—4. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina.

Säättämisjärjestys

Hallintovaliokunta on ottanut asianmukaisesti huomioon perustuslakivaliokunnan lausunnossa 1. lakiehdotuksen 37 ja 40 §:stä tekemän valtiosääntöoikeudellisen huomautuksen. Näin ollen lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että 2.—4. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina,

että 1. lakiehdotus hyväksytään hallituksen esityksen pohjalta muutettuna sekä 5. lakiehdotus hyväksytään hallituksen esityksen ja lakialoitteen LA 173/2002 vp pohjalta muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että hyväksytään uusi 6. lakiehdotus (Valiokunnan uusi lakiehdotus).

*Valiokunnan muutosehdotukset***1.****Laki****henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §
(Kuten HE)

2 luku

Poliisin tietojärjestelmät

2 §

Poliisiasiain tietojärjestelmä

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Tietojärjestelmään saadaan lisäksi tallettaa poliisilain 1 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi hankittuja muita tarpeellisia tietoja seuraavasti:

(1—8 kohta kuten HE)

9) rikoksesta epäiltyjen henkilöiden tunnistamiseksi, rikoksen selvittämiseksi ja rikoksenteijöiden rekisteröimiseksi rikoksesta epäillyistä tai tuomituista henkilöistä pakkokeinolain 6 luvun 4 §:n 1 ja 4 momentissa säädettyt henkilötuntemerkit ja mainitun luvun 5 §:ssä säädetty DNA-tunnisteet, henkilön videokuvat ja jalkineenjäljet, epäilyn kohteena olevaan rikokseen liittyviä tietoja sekä rekisteröintiä ja henkilön luokitusta koskevia tietoja (*tuntemerkkitiedot*);

(10 ja 11 kohta kuten HE)

3—7 §
(Kuten HE)

8 §

Henkilörekisterin perustaminen

(1 mom. kuten HE)

Muiden kuin 2—5 §:ssä sekä 30 ja 31 §:ssä tarkoitettujen henkilörekisterien perustamisesta on tehtävä kirjallinen päätös. *Edellä 6 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisessa käytössä olevien tilapäisten ja manuaalisesti ylläpidettävien henkilörekisterien osalta rekisterin perustamista koskevasta päätöksestä ja sen olennaisesta muuttamisesta on ilmoitettava viimeistään kuukautta ennen rekisterin perustamista tai muuttamista tietosuojavaltuutetulle.* Perustamispäätöksessä on mainittava henkilörekisterin käyttötarkoitus.

9 §
(Kuten HE)

3 luku

Henkilötietojen käsittelyn erityissäännöksiä

10 §

Arkaluonteisten tietojen käsittely

Henkilötietolain 11 §:n 3 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa kerätä ja tallettaa poliisin henkilörekisteriin ja muutoin käsitellä silloin, kun ne ovat rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia.

Henkilötietolain 11 §:n 1, 2 ja 4—6 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa kerätä ja tallettaa poliisin henkilörekisteriin ja muutoin käsitellä

ainoastaan silloin, kun se on poliisin yksittäisen tehtävän suorittamiseksi välttämätöntä. Pykälän 4 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa lisäksi kerätä ja tallettaa poliisin henkilörekisteriin ja muutoin käsitellä silloin, kun se on rekisteröidyn oman turvallisuuden tai poliisin työturvallisuuden varmistamiseksi välttämätöntä.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

11 §
(Kuten HE)

12 §

Yksittäiseen tehtävään liittymättömien tietojen käsittely

(1 mom. kuten HE)

Tietoja tallettaessa on niihin mahdollisuuksien mukaan liitettävä arvio tietojen antajan luotettavuudesta ja tietojen oikeellisuudesta. (Uusi 2 mom.)

13 §

Poliisin tietojen saanti eräistä rekistereistä

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Ennen tietojen luovuttamista poliisille teknisen käyttöyhteyden avulla poliisin on esitettävä selvitys tietojen suojauksesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. (Uusi 3 mom.)

14 §

Muiden viranomaisten tietojen luovuttaminen poliisille suoraikäyttöisesti tallettamalla tai konekielisessä muodossa tallettamista varten

Poliisin henkilörekistereihin voivat siten kuin rekisterinpitäjän kanssa sovitaan suoraikäyttöisesti tallettamalla tai konekielisessä muodossa tallettamista varten luovuttaa:

1) oikeushallinto-, kriminaalihuolto- ja vankeinhoitoviranomaiset sekä oikeusrekisterikeskus etsintäkuuluttamiaan henkilöitä koskevia tietoja sekä vankeinhoitoviranomaiset henkilö-

tuntomerkkitietoja vapauteen kohdistuvaa rangaistusta suorittavista tai suorittaneista henkilöistä;

2) rajavartiolaitos, tullilaitos ja sotilasviranomaiset etsintäkuuluttamiaan henkilöitä koskevia tietoja, (poist.) ulkomaalaisia koskevia tietoja, henkilöllisyyttä koskevia tietoja ja henkilötuntomerkkitietoja ulkomaalaisista sekä rajavartiolaitoksen ja tullilaitoksen toimivaltaan kuuluvien rikosten ennalta estämiseksi ja selvittämiseksi tarpeellisia tietoja;

(3 kohta kuten HE)

4 luku

Tietojen käyttäminen ja luovuttaminen

15—18 §
(Kuten HE)

19 §

Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille

Poliisi saa luovuttaa muista poliisin henkilörekistereistä kuin 30 §:ssä tarkoitettu Europol-tietojärjestelmästä ja 31 §:ssä tarkoitettu kansallisesta Schengen-tietojärjestelmästä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisessä muodossa tietoja, jotka ovat tarpeen:

(1—6 kohta kuten HE)

7) ulkoasiainministeriölle ja Suomen edustustoille passin, viisumin taikka oleskelu- tai työlu-paa koskevien asioiden käsittelyä varten;

(8 ja 9 kohta kuten HE)

10) virkamiehelle, jolla on poliisilain 8 §:ssä säädetty erityiset poliisivaltuudet, poliisilain 1 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi; tietojen luovuttamisesta on voimassa, mitä 17 §:n 1—3 momentissa ja 18 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään;

11) haastemieslain (505/1986) 1 ja 6 §:ssä mainitulle virkamiehelle muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin haastamista varten. (Uusi)

(2 mom. kuten HE)

Ennen tietojen luovuttamista teknisen käytöyhteyden avulla on tietoja pyytävän esitettävä selvitys tietojen suojauksesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla. (Uusi 3 mom.)

20 ja 21 §
(Kuten HE)

5 luku

Tietojen poistaminen ja arkistointi

22 §

Tietojen poistaminen poliisiasiaien tietojärjestelmästä

Poliisiasiaien tietojärjestelmästä tiedot poistetaan seuraavasti:

(1—8 kohta kuten HE)

9) tutkinnan ja virka-avun tiedoista rikosilmoitustiedot yhden vuoden kuluttua epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta ja muut ilmoitustiedot viiden vuoden kuluttua ilmoituksen kirjaamisesta; jos samassa rikosilmoituksessa on useampia rikoksia, tiedot poistetaan yhden vuoden kuluttua viimeisimmän epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta; jos rikoksen tekoaika on voitu määritellä vain aikavälillä, tiedon poistamisen määräaika lasketaan myöhäisemmästä ajankohdasta lukien.

Pakkokeinolain 6 luvun 5 §:n nojalla poliisin henkilörekisteriin talletettu DNA-tunniste poistetaan rekisteristä yhden vuoden kuluttua siitä, kun rekisterinpitäjä on saanut tiedon syyttäjän tekemästä päätöksestä, jonka mukaan asiassa ei ole kyseessä rikos tai näyttöä rikoksesta, taikka siitä, että rekisteröityä vastaan nostettu syyte on lainvoimaisella tuomiolla hylätty tai rangaistus poistettu. Jollei tunnistetta ole aikaisemmin poistettu, se poistetaan viimeistään 10 vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta. Säilytetyt näytteet tuhoetaan samalla kun niitä vastaavat DNA-tunnisteet poistetaan.

(3 mom. kuten HE)

Sen estämättä, mitä 1 ja 3 momentissa säädetään, kaikki henkilöä koskevat tiedot poistetaan järjestelmästä viimeistään yhden vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta.

(5 ja 6 mom. kuten HE)

23 §
(Kuten HE)

24 §

Tietojen poistaminen epäiltyjen tietojärjestelmästä

Epäiltyjen tietojärjestelmästä tiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua viimeisen epäiltyä rikosta koskevan merkinnän tekemisestä.

25 §
(Kuten HE)

26 §

Tietojen poistaminen muista henkilörekistereistä

Poliisilain 1 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi perustetuista 6 §:ssä tarkoitetuista henkilörekistereistä tiedot poistetaan seuraavasti:

(1 kohta kuten HE)

2) poliisiyksikön ja useamman kuin yhden poliisiyksikön käyttöön perustetuista henkilörekistereistä kymmenen vuoden kuluttua rekisteröinnin aiheuttaneen teon, toimenpiteen tai tapahtuman merkitsemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn vuoksi tarpeen (poist.); tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

(2—4 mom. kuten HE)

27 ja 28 §
(Kuten HE)

6 luku

Kansainväliseen poliisiyhteistyöhön liittyvän henkilötietojen käsittelyn erityissäännöksiä29—36 §
(Kuten HE)

37 §

Tietojen luovuttaminen Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueelle ja Euroopan talousalueelle

Poliisi saa luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueella ja Euroopan talousalueella poliisiviranomaiselle ja muulle viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen, poliisilain 1 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi perustetun poliisin henkilökisterin tietoja, jos tiedot ovat *välttämättömiä* kyseisten tehtävien suorittamiseksi. Poliisilain 1 §:n 3 momentissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi perustetun poliisin henkilökisterin tietoja saa luovuttaa, jos tiedot ovat *välttämättömiä* sen tehtävän suorittamiseksi, jota varten tiedot on kerätty ja talletettu.

Edellä 12 §:ssä tarkoitettuja tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain silloin, kun ne ovat *välttämättömiä*:

(1—4 kohta kuten HE)

Poliisi saa luovuttaa 1 momentissa mainituille viranomaisille poliisin henkilökisterin tietoja muuhun kuin niiden keräämis- ja tallettamistarkoitusta vastaavaan tarkoitukseen, jos tiedot ovat *välttämättömiä*:

(1—5 kohta kuten HE)

(4—6 mom. kuten HE)

Ennen tietojen luovuttamista teknisen käytöyhteyden avulla tietoja pyytävän on esitettävä selvitys tietojen suojauksesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. (Uusi 7 mom.)

38 ja 39 §
(Kuten HE)

40 §

Tietojen muu luovuttaminen ulkomaille

(1 mom. kuten HE)

Poliisi saa luovuttaa poliisin henkilökisterin tietoja muun kuin 1 momentissa tarkoitetun valtion poliisiviranomaiselle tai viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Tietoja saadaan luovuttaa, jos ne ovat *välttämättömiä*:

(1—3 kohta kuten HE)

Poliisi saa luovuttaa ampuma-aseiden, aseosien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten hankkimista, hallussapitoa, siirtoa, tuontia ja vientiä koskevia poliisin henkilökisterin tietoja muun valtion asevalvonnasta vastaavalle viranomaiselle, jos tietojen luovuttaminen on asevalvonnan kannalta *välttämätöntä*.

41 ja 42 §
(Kuten HE)

7 luku

Rekisteröidyn oikeudet43—47 §
(Kuten HE)

8 luku

Erinäiset säännökset

48 §

Tarkemmat säännökset (poist.) ja ohjeet

(1 ja 2 mom. kuten HE)

49 §
(Kuten HE)

5.

Laki

yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan (poist.) yksityisistä turvallisuuspalveluista 12 päivänä huhtikuuta 2002 annetun lain (282/2002) 44 §, sekä
lisätään 46 §:ään uusi 4 momentti, 47 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, (poist.) 48 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, 49 §:ään uusi 3 momentti ja 50 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

44 §
(Kuten HE)

46 § (Uusi)

Vartioimisliikeluvan peruuttaminen

— — — — —
Sisäasiainministeriön on ilmoitettava vartioimisliikeluvan peruuttamisesta ja varoituksen antamisesta niille poliisilaitoksille, joiden toimialueella vartioimisliikkeellä on toimipaikkoja. (Uusi 4 mom.)

47 §

Vastaavaksi hoitajaksi hyväksymisen peruuttaminen

(3 mom. kuten HE)

Sisäasiainministeriön on ilmoitettava vastaavaksi hoitajaksi hyväksymisen peruuttamisesta ja varoituksen antamisesta vartioimisliikkeelle, jonka palveluksessa vastaava hoitaja toimii. (Uusi 4 mom.)

48 §

Vartijaksi ja turvasuojaajaksi hyväksymisen peruuttaminen

— — — — —
(3 mom. kuten HE)

Poliisilaitoksen on ilmoitettava vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksymisen peruuttamisesta ja varoituksen antamisesta vartioimis- tai turvasuojaliikkeelle, jonka palveluksessa vartija tai turvasuojaaja toimii. (Uusi 4 mom.)

49 § (Uusi)

Vartioimisliikeluvan ja vastaavaksi hoitajaksi hyväksymisen väliaikainen peruuttaminen

— — — — —
Sisäasiainministeriön on ilmoitettava vartioimisliikeluvan väliaikaisesta peruuttamisesta niille poliisilaitoksille, joiden toimialueella vartioimisliikkeellä on toimipaikkoja, sekä vastaavaksi hoitajaksi hyväksymisen väliaikaisesta peruuttamisesta vartioimisliikkeelle, jonka palveluksessa vastaava hoitaja toimii. (Uusi 3 mom.)

50 § (Uusi)

Vartijaksi ja turvasuojaajaksi hyväksymisen väliaikainen peruuttaminen

peruuttamisesta sekä vartija- tai turvasuojaajakortin haltuun ottamisesta vartioimis- tai turvasuojausliikkeelle, jonka palveluksessa vartija tai turvasuojaaja toimii. (Uusi 4 mom.)

— — — — —
Poliisilaitoksen on ilmoitettava vartijaksi tai turvasuojaajaksi hyväksymisen väliaikaisesta

Voimaantulosäännös
(Kuten HE ja LA 173/2002 vp)

Valiokunnan uusi lakiehdotus

6.

Laki

turvallisuusselvityksistä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan turvallisuusselvityksistä 8 päivänä maaliskuuta 2002 annetun lain (177/2002) 8 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

8 §

Turvallisuusselvityksen tekeminen

telmään ja suojelupoliisin toiminnalliseen tietojärjestelmään;

Turvallisuusselvitys voi perustua vain sellaisiin rekisteritietoihin, jotka sisältyvät:

1) henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (/) tarkoitettuun poliisiasian tietojärjestelmään, hallintoasiain tietojärjes-

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

HaVM 26/2002 vp — HE 93/2002 vp

Helsingissä 11 päivänä helmikuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Heli Paasio /sd
vpj.	Pertti Turtiainen /vas	Aulis Ranta-Muotio /kesk
jäs.	Janina Andersson /vihr	Pekka Ravi /kok
	Nils-Anders Granvik /r	Petri Salo /kok
	Rakel Hiltunen /sd	Arto Seppälä /sd
	Lauri Kähkönen /sd	Marja Tiura /kok
	Kari Kärkkäinen /kd	vjäs. Pertti Hemmilä /kok
	Paula Lehtomäki /kesk	Toimi Kankaanniemi /kd.
	Pekka Nousiainen /kesk (osittain)	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.